

N:o 39.

Ank. till Riksd. kansli den 9 maj 1890, kl. 3 e. m.

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6, i fråga om inskränkning i den rätt till försäljning af malt-drycker, som tillkommer tillverkare af sådana drycker.

I anledning af en inom Första Kammaren af herr A. H. Ölander väckt motion n:o 13, har Första Kammaren den 3 i denna månad, med bifall till dess andra tillfälliga utskotts förslag i utlåtandet n:o 6, för sin del beslutit att uti skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring i nu gällande lagstiftning angående vin och maltdrycker m. m. att, der tillverkare af maltdrycker håller sådana drycker till salu medelst kringföring och oordningar deraf föranledas, Konungens befallningshafvande må ega att, sedan den, hvars rätt är i fråga, äfvensom i stad magistraten och å landet kommunalnämnden blifvit hörda, för viss tid eller för alltid förbjuda sådan tillverkare all dylik försäljning inom en eller flera kommuner eller ock föreskrifva sådana inskränknin-gar i berörda försäljningsrätt, hvartill omständigheterna föranleda.

Detta Första Kammarens beslut har, jemlikt stadgandet uti 63 § 3 mom. riksdagsordningen, delgifvits Andra Kammaren, som den 5 i denna månad hänvisat frågan till förberedande behandling af dess andra tillfälliga utskott.

Af Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande inhemtas:

Bih. till Riksd. Prot. 1890. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 33 Häft.

att herr Ölander redan vid 1888 års riksdag väckt motion i enahanda syfte, hvilket han dock då ansåg kunna vinnas genom ett tillägg till 15 § i kongl. förordningen angående villkoren för försäljning af vin, maltdrycker m. m. den 24 oktober 1885, af innehåll, att hvad som i nämnda paragraf funnes stadgadt om rättighet för magistrat och kommunalnämnd att under vissa förhållanden förbjuda handlande att hålla maltdrycker till salu äfven skulle gälla om tillverkare af maltdrycker, då han till försäljning kringförde eller läte kringföra sådana drycker:

att Första Kammarens första tillfälliga utskott, som hade sistnämnda motion till behandling, i afgifvet utlåtande anført, att, då handlandenas rättighet till försäljning af maltdrycker blifvit genom tid efter annan utkomna lagbestämmelser så inskränkt, att hvarje missbruk från deras sida, ledande till oordningar och allmänna lugnet störande uppträden, måste anses vara i väsentlig mån förebygdt, det skulle vara oegentligt, om lagstiftningen icke vidtoge några åtgärder till förekommande äfven af de missbruk, som i berörda afseende kunde föränledas genom den utaf tillverkare af dylika drycker bedrifna försäljning; att eljest skulle lätt det välgörande inflytande kunna äfventyras, som med de redan tillkomna lagbestämmelserna åsyftades, och de försäljningsmissbruk, som på *ett* håll afvärjts, på ett annat håll återkomma i så mycket större skala, som konkurrensen med andra försäljare förminskats; att utskottet nemligen ansåge, att ölbryggerierna icke vore i fråga om föryttrandet af sina tillverkningar bundna af de i 1885 års förordning för handlande och andra föreskrifna inskränkningar i rättigheten till försäljning för afhemtning af ifrågavarande drycker, hvartill hvarken nämnda förordning eller kongl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet af den 18 juni 1864 gåfve någon anledning; att vid sådant förhållande utskottet ej kunde annat än instämma med motionären deri, att något lagstadgande vore erforderligt, på det att ej tillverkaren måtte såsom hittills intaga en framför alla andra försäljare af maltdrycker gynnad ställning; att å andra sidan åter ej kunde förbises, att maltdrycker, måttligt njutna, vore icke blott oskadliga, utan äfven stärkande och närande, samt att så väl tillverkning som försäljning af desamma sålunda vore en både lofflig och i många afseenden äfven nyttig näring, i hvars utöfvande lagstiftaren endast i högsta nödfall och undantagsvis borde hämmande ingripa; att utskottet därför, lika med motionären, icke ansåge någon allmänt gällande föreskrift om viss bestämd inskränkning häri böra omedelbart i lag meddelas, så mycket mindre som olika förhållanden i skilda delar af landet kunde göra en dylik inskränkning på det ena stället lika öfverflödlig som på

ett annat af behovet påkallad; att den ifrågasatta inskränkningen emellertid icke i något fall borde utsträckas till den försäljning till afhämtning, som af tillverkaren idkades på hans kontor eller på sjelfva tillverkningsstället, vare sig omedelbarligen eller medelst dit ingående requisitioner och deraf föranledda försändningar af det reqvirerade till reqvirenterna, utan endast afse den försäljning, som under maltdryckernas kringförande i stad eller på landet för bryggeriernas räkning bedrefves med samma drycker; att, beträffande åter sjelfva arten af inskränkningen och sättet för densamma meddelande, utskottet för sin del ej kunde fullt gilla motionärens förslag; att inom en kommun, der försäljning af nu ifrågavarande beskaflenhet föranledt oordningar, helt och hållet för alltid eller för viss tid förbjuda densamma, kunde väl kanske i allmänhet vara lämpligt och erforderligt, men det läte dock tänka sig, att förhållandena kunde vara sådana, att en ringare inskränkning i försäljningsrätten, såsom dess förbudande på någon viss allmän väg eller större samlingsplats, vid någon viss lastageplats, fabrik eller annan inrättning, eller å viss eller vissa tider, skulle kunna vara för ändamålet tillräcklig; att, hvad anginge sättet för förbudets meddelande, det förefölle utskottet icke vara fullt välbetänkt att i första hand åt kommunalstyrelsen öfverlåta en rätt, genom hvilken, om man också finge antaga, att något missbruk dermed till det ena eller andra bryggeriets förmån eller skada icke gerna vore att från en dylik myndighet befara, möjligheten härtill dock stode öppen och kunde gifva bryggeriegaren anledning betvifla rättvisan af de mot honom vidtagna åtgärderna; att utskottet därför tänkt sig, dels att magten att genom förbud inskränka tillverkarens ifrågavarande försäljningsrätt bäst och med största trygghet borde kunna öfverlemnas åt högsta polismyndigheten inom orten, som å ena sidan väl borde hafva samma intresse för lugnets bevarande och ordningens upprätthållande som kommunalstyrelsen och å andra sidan vore underkastad embetsmannans ansvar för sina beslut, dels att denna magt icke borde inskränkas blott till att helt och hållet förbjuda den försäljningsrätt, hvarom nu vore fråga, utan äfven att i den rigtning, här ofvan blifvit antydt, föreskrifva sådana inskränkningar i densamma, som kunde vara för ändamålet erforderliga, samt att utskottet på dessa skäl hemställt, att Första Kammarén ville för sin del besluta en skrivelse till Kongl. Maj:t af alldeles enahanda innehåll, som herr Ölander i sin nu föreliggande motion föreslagit;

att detta utlåtande blifvit af Första Kammarén utan votering bifallet, hvaremot Andra Kammarén emot dess andra tillfälliga utskotts tillstyrkande ej biträdt Första Kammarens beslut;

att herr Ölander uti sin vid denna riksdag väckta motion föreslagit att Riksdagen ville uti skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring i nu gällande lagstiftning angående vin och maldrycker m. m., att, der tillverkare af maldrycker håller sådana drycker till salu medelst kringföring, och oordningar deraf föranledas, Konungens befallningshafvande må ega att, sedan den, hvars rätt är i fråga, äfvensom i stad magistraten och å landet kommunalnämnden blifvit hörda, för viss tid eller för alltid förbjuda sådan tillverkare all dylik försäljning inom en eller flera kommuner eller ock föreskrifva sådana inskränkingar i berörda försäljningsrätt, hvartill omständigheterna kunna föranleda;

samt att Första Kammarens andra tillfälliga utskott, som ansåge de af kammarens första tillfälliga utskott vid 1888 års riksdag anförda skäl till den då föreslagna och af Första Kammaren antagna skrifvelse fortfarande ega giltighet, af sådan anledning hemställt om bifall till motionen.

Enär, efter hvad jemväl utskottet erfarit, oordningar icke sällan uppstå vid de tillfällen, då tillverkare af maldrycker hålla sådana drycker till salu medelst kringföring, och enär de missbruk, som dervid understundom förekomma, lika litet böra lemnas opåaktade, som andra missbruk vid maldrycksförsäljning, finner utskottet, som för öfrigt hänvisar till de af Första Kammarens andra tillfälliga utskott åberopade skäl, sig böra hemställa,

att Andra Kammaren behagade instämma uti Första Kammarens beslut.

Stockholm den 9 maj 1890.

På utskottets vägnar:

GUSTAF BERG.